

7 Rob. Bellarmino Cardinali M. Ant. Bonciarius S. D. Capuam.

Lectissimus adolescens Angelus Ciaius sororis tuae filius, qui circiter biennium mihi operam docenti dedit, licet non perpetuam, sed iterum atque iterum valetudinis causa intermissam; saepe et acriter à me contendit, ut de se, et de sua studiorum ratione non nihil ad te scriberem. Sed me cupidum obsequendi, duae res ab instituto & consilio retardarunt. Primum enim non audebam offerre tibi legendas meas: contemplatio ipsa magnitudinis tuae arcebat longius humilitatem meam, et repressa cupiditas obversantem animo speciem non ferebat; nec mihi tamen, quod aliquis suspicari posset, sacra ista purpura mentis oculos praestinguebat, sed me alia quaedam claritas, cui purpuram nullam comparo circumfuderat; et scripturum ad Robertum Bellarminum Archiepiscopum Cardinalem, nihil extra Robertum mag-nopere commovebat. Deinde cum mihi animos feceram, et tandem scribere obfirmaveram tua fretus non minore humanitatis, quam probitatis atque doctrinae fama: haecsi tamen, et de Angelo ipso quid scriberem, aut quo modo scriberem non inveni. Quid enim dicerem? An florere illum ingenio inter aequales, iudicio super aequales? At hoc tibi sciebam esse perexploratum, qui et pueri egregiam indolem antea esses odoratus, et identidem ex fratris tui aliorumque litteris cognovisses. An progredi magno animo, magnisque viribus in studio latinae linguae? ne hoc quidem erat ignotum tibi, qui primum men-struas ab eo epistolas, mox etiam hebdomadarias et eo crebriores exigere consueveras. An colere pari diligentia litteras, officia, pietatem? hoc vero Lucius Bencius, Pater Germanicus, noster Episcopus ita semper curarunt, curantque in dies, ut nec in illo instituendo suam benevolentiam, nec in te admonendo suam diligentiam aut passi sint, aut hodie patiantur desiderari. Quid tu? inquires. nihilne ad meum excolendum, et ad me demerendum contulisti? Ego vero, Cardinalis amplissime, plus illis omnibus. A quo hi scilicet nisi à me didicerunt, quid in puero castigandum, limandum, reconcinandum

/ videretur? Quis illòs alius aut docuit, aut omnino docere potuit in
 hac quasi arbuscula, quam ego ad colendum suscepissem, quid excinde-
 re, quid inserere, quando addere, quando subtrahere alimentum; quo
 modo saepius mulcere ac fovere, interdum stringere aut quatere oportere?
 5 tere? Haec ego nimirum omnia, vel solus, vel fere solus: quippe qui
 non tantum quotidie, sed prope in horas singulas cum ingenio aequè
 magno, aequè vivo conflictari necesse habui: et tam docui illum
 quid faceret, quid caveret, quam monstravi aliis quid dicerent, quid
 monerent. At enim cur ego ad hanc usque diem non scripsi ad te unam
 10 litteram? Dixi de una causa; dicam de altera, nec verebor apud te
 non modo Virum clarissimum, sed etiam hominem simplicissimum patefa-
 cere calliditatem atque astutias meas. Feci videlicet caecorum more,
 qui non prius aliquò se demittunt, et gradum faciunt, quam caute pro-
 tenta manu, locum curiose ac diligenter exploraverint; nam ita ego
 15 quoque à talibus ingeniis saepe deceptus, delegavi aliis hanc provin-
 ciam docendi tui; et de quo ego non nihil dubitarem, id malui alios,
 quam me tibi proponere ad sperandum. Nunc quando (Superis bene iu-
 vantibus) res ita cecidit ut volebamus; et ille studia non solum li-
 benter tractat, sed etiam cum voluptate ac fructu; denique cum meam
 20 suspicionem non unum, aut alterum experimentum, sed constans, aequabi-
 lis, atque perpetua multorum mensium industria plane deleverit, non
 putavi diutius esse cunctandum, quin ego etiam ad te scriberem, et
 una eademque opera, quod alii, me deferente, spondissent, meo chi-
 rographo ratum facerem, et gratularer tibi altam indolem adolescen-
 25 tis, de quo iam minime dubitaverim, quin expectationi tuae, votis
 nostris, officio suo satisfaciat. Faxit Deus, faxit Deus. Cui pari-
 ter gratias agere non desinimus, quod ad tuendam ornandamque Eccle-
 siam suam te delegerit, in quo admirabilem doctrinam cum amplissima
 dignitate coniunctam esse voluerit, quandoquidem ad res maximas ef-
 30 ficiendas, nec multum prodest docta humilitas, et multum obest indoc-
 ta sublimitas. Vale. Perusiae, ex Collegio S. Bernardi, 1602.